

Zápis

zo zasadnutia Rady vlády Slovenskej republiky pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie (ďalej len „rada vlády“) konaného dňa 7. marca 2023

Počet členov rady vlády:	35
Počet prítomných členov rady vlády :	28 z toho 27 s hlasovacím právom
Hostia:	6

Prezenčná listina je prílohou zápisu.

Miesto rokovania: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, zasadacia miestnosť č. 117

1. Otvorenie:

Milan Krajniak, minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR, predseda rady vlády

Predseda rady vlády privítal prítomných členov rady vlády a prizvaných hostí.

Skonštatoval, že rada vlády je uznášaniaschopná a môže prijímať závery.

Predložil na schválenie návrh programu zasadnutia rady vlády, ktorý bol v tomto znení:

- 1) Otvorenie
- 2) Návrh plánu práce na rok 2023
- 3) Správa o plnení úlohy vyplývajúcej z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021-2030
- 4) Informácia o valorizácii dôchodkov
- 5) Informácia o zisteniach z výkonov dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb pre seniorov na Slovensku v roku 2021 a 2022
- 6) Hodnotenie podmienok kvality sociálnych služieb ako jeden z nástrojov pomoci k dodržiavaniu práv seniorov
- 7) Výsledky prieskumu architektonickej prístupnosti volebných budov a miestností
- 8) Informácia o pripravovanej právnej úprave – Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 37/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (LP/2023/63)
- 9) Informácia o pripravovanej právnej úprave - Zákon o fiduciárnom vyhlásení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (LP/2023/62)
- 10) Rôzne

11) Záver

Hlasovanie:	ZA	27
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver :

Rada vlády

- A) **schválila návrh programu zasadnutia rady vlády.**

2. Návrh plánu práce rady na rok 2023

Predseda rady vlády predložil návrh plánu práce rady na rok 2023, ku ktorému neboli vznesené žiadne pozmeňujúce ani doplňujúce návrhy, a preto dal o ňom hlasovať.

Hlasovanie:	ZA	27
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver :

Rada vlády

- A) **schválila Plán práce rady na rok 2023**
B) **bolo prijaté uznesenie č. 135.**

3. Správa o plnení úlohy vyplývajúcej z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030

P. Michaličová (generálna riaditeľka kancelárie ministra) informovala o tom, že na základe uznesenia z predošlého zasadnutia rady vlády bola rozhodnutím predsedu rady vlády zriadená pracovná skupina za účelom vyhodnotenia prieskumu o zefektívnení činnosti rady vlády a prípravu podkladov pre odpočet tejto úlohy uloženej v NPAS na roky 2021-2030. Pracovná skupina sa zišla na pracovnom stretnutí dňa 24.1.2023, na ktorom vyhodnotila návrhy a pripomienky členov rady vlády, ktoré vyplynuli z prieskumu a následne prijala závery. Tieto závery boli predložené všetkým členom rady vlády spolu s návrhom uznesenia, ktoré odporučila prijať.

Predseda rady vlády informoval, že dodatočne bol sekretariátu rady vlády doručený podnet p. Gálisovej, ktorá ako členka pracovnej skupiny nad rámec prijatých záverov podala návrh na zriadenie dvoch ďalších pracovných skupín, a to pracovnej skupiny na ochranu práv starších a pomoc obetiam násillia a pracovnej skupiny pre medzigeneračnú spoluprácu.

P. Gálisová (Fórum pre pomoc starším – národná sieť) sa vyjadrila k svojim návrhom. Upozornila na porušovanie práv seniorov, potrebu ich ochrany proti násilliu z dôvodu vzrastajúceho počtu týraných seniorov. Podľa údajov, ktoré si vedie Fórum pre pomoc starším, sa oproti minulému roku zvýšil počet seniorských obetí. P. Gálisová vidí priestor pre spomínanú pracovnú skupinu, ktorá by svojimi návrhmi vedela pomôcť. K pracovnej

skupine medzigeneračnej spolupráce p. Gálisová pripomenula aj úlohu uloženú v rámci NPAS, medzigeneračnú spoluprácu vidí ako veľmi dôležitú.

P. Repková (Inštitút pre výskum práce a rodiny) podotkla, že nie sú k dispozícii podklady, ktoré by popisovali náplň činnosti jednotlivých pracovných skupín. P. Repková uviedla, že v zahraničných európskych diskusiách sa používa pojem medzigeneračnej výmeny, alebo medzigeneračný kontrakt a položila otázku, či v skupine pre prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie nie je automaticky už integrovaná aj téma medzigeneračnej solidarity a spolupráce. A v tomto prípade to vníma ako duplicitu.

P. Stavrovská (komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím) navrhla pri ochrane práv seniorov rozšírenie ochrany dospelých osôb aj pre osoby s rôznymi druhmi postihnutia a pripomenula, že pri sociálnoprávnej ochrane detí neexistuje komplexná právna úprava. Takéto ochrany sa prelínajú v rôznych právnych úpravách, avšak neexistuje komplexná právna úprava.

P. Repková pripomenula úlohu komplexnej analýzy existujúcich právnych systémov a právnej úpravy v podmienkach Slovenska s ohľadom na potreby starších ľudí, ktorá vyplýva z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021-2030 a je naplánovaná na budúci rok.

Predseda rady navrhol prijatie predloženého znenia uznesenia. Podľa toho, či budú mať členovia rady záujem pracovať v ďalších pracovných skupinách, je možné toto uznesenie na budúcom zasadnutí rozšíriť o pracovné skupiny, ktoré navrhlo Fórum pre pomoc starším.

Hlasovanie:	ZA	27
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver :

Rada vlády

A) berie na vedomie

A.1) Správu o plnení úlohy, vyplývajúcej z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021-2030; „Zefektívnenie činnosti Rady vlády SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie ako inštitucionálnej bázy participácie zástupcov cieľovej skupiny starších ľudí“

B) schvaľuje závery z vyhodnotenia návrhov a pripomienok členov rady vlády smerujúcich k zefektívneniu činnosti rady vlády

B.1) vytvorenie pracovnej skupiny pre presadzovanie práv seniorov v sociálnych otázkach a otázkach zdravotnej starostlivosti,

B.2) vytvorenie pracovnej skupiny pre prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie,

B.3) participácia na tvorbe zákonov, aktívna spolupráca na pripomienkových konaniach v rámci pracovných skupín,

B.4) požiadavka členov rady vlády o spätnú väzbu zo strany vlády SR na predložené odporúčajúce uznesenia, ktoré vychádzajú z rokovaní rady vlády,

B.5) kontrola uznesení rady vlády a ich plnenia.

C) odporúča

C.1) predsedovi rady vlády predložiť príslušnému organizačnému útvaru Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako vecnému gestorovi Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021-2030 odpočet plnenia úlohy uvedenej pod bodom A.1

D) bolo prijaté uznesenie č. 136.

4. Informácia o valorizácii dôchodkov

Predseda rady informoval, že členom rady vlády bol doručený písomný materiál vypracovaný sekciou sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia MPSVR SR, ktorého cieľom bolo informovať a popísať nový mechanizmus zvyšovania dôchodkových dávok, ktorý bol schválený v NR SR dňa 14.2.2023.

P. Nemeček (Združenie kresťanských seniorov) považuje tému dôchodkov za veľmi vážnu vec pre poberateľov dôchodku. Pripomenul, že predložená veľmi podrobná informácia nezodpovedá skutočnosti, o ktorej sa hovorilo na pracovnom stretnutí pred rokom, a to v zmysle reakcie na zrýchlenú infláciu. V tom čase sa rysovala možnosť valorizácie, ak inflácia presiahne určitú hranicu. Zo strany Sociálnej poisťovne bola informácia, že k valorizácii z procesného hľadiska by mohlo dôjsť až na jeseň minulého roka. Seniorské organizácie vtedy čakali na valorizáciu, ktorá by mala platiť od roku 2023, keďže nebolo možné ju vykonať v roku 2022. A teraz sú seniori v stave, že nielenže to nebolo v roku 2022, kedy bola inflácia najprudšia, ani v roku 2023, kde takisto bude prudký nárast inflácie, ale až v januári 2024, kedy sa očakáva zníženie inflácie a možno celá táto mimoriadna valorizácia bude zbytočná. Hoci toto považuje p. Nemeček za správny perspektívny krok, ale pre súčasnú situáciu to považuje za absolútne nevhodné, tak isto ako za nevhodné považuje aj rozhodnutie najvyššieho zákonodarného orgánu, a to nielen smerom k seniorom, ale aj k celej spoločnosti. P. Nemeček ako zástupca seniorských organizácií zároveň vyslovil požiadavku, aby tieto organizácie mohli poznať finančnú kondíciu Sociálnej poisťovne, kde sa pri zvyšovaní miezd a zvyšovaní odvodov, zvyšujú aj príjmy Sociálnej poisťovne. Podľa toho by sa vedelo vyhodnotiť, do akej miery by Sociálna poisťovňa bola schopná už v tomto roku reagovať na valorizáciu a položil predsedovi rady vlády otázku, či je možné s tým ešte niečo urobiť, pretože táto nová úprava seniorov nemôže uspokojiť.

Predseda rady odpovedal na položenú otázku p. Nemečka a vysvetlil, že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR bolo pripravené predložiť na marcovú schôdzu NR SR materiál týkajúci sa valorizácie dôchodkových dávok. Na februárovej schôdzi NR SR bola však schválená poslanceká novela zákona o sociálnom poistení, ktorá upravila valorizáciu dôchodkových dávok a rozmrazili sa sumy minimálneho dôchodku. Poslanci sa teda rozhodli vyriešiť túto otázku skôr ako bolo plánované vlastným spôsobom.

K otázke finančnej situácie Sociálnej poisťovne navrhol predseda rady vlády, aby členovia podali elektronickou formou konkrétne otázky na sekretariát rady vlády a predseda rady vlády dá vypracovať podrobné odpovede, ktoré im budú doručené.

P. Kotian (Jednota dôchodcov na Slovensku) sa vyjadril k mimoriadnej valorizácii dôchodkov a upozornil na jednorazovú dávku pre dôchodcov, či 13. a 14. dôchodok, ktoré nevyriešili problémy seniorov s infláciou a nazval to nesystémovým riešením. Podľa p. Kotiana je systémovým riešením zvýšenie mesačného dôchodku a to o mimoriadnu valorizáciu o 8%.

Predseda rady reagoval na vystúpenie p. Kotiana a vysvetlil, že sociálna politika štátu je založená na kategóriách hmotnej núdze a ohrozenia chudobou. Ohrozenie chudobou je vždy počítané na domácnosti. Keď hovoríme o miere ohrozenia chudobou na ministerstve sa prepočítava každá skupina obyvateľstva, napr. dôchodcovia, ľudia s ŤZP, rodiny s deťmi atď. Faktom je, že starobní dôchodcovia sú ohrození chudobou menej ako všeobecná populácia. Predseda rady dal do pozornosti vydanú informáciu Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, kde porovnávajú dôchodcovskú infláciu s mierou zvyšovania dôchodkov. Pripomenul, že za minulý rok bol vyplatený 13. a 14. dôchodok mimo riadneho starobného dôchodku. Vzhľadom na množstvo dát týkajúcich sa tejto problematiky, vyzval členov rady, aby v prípade, že budú mať konkrétne otázky týkajúce sa dôchodkov tieto zaslali na sekretariát rady vlády a predseda rady im dá vypracovať podrobné informácie. Na záver predseda rady spomenul rozmrazovanie minimálnych dôchodkov, ktoré sa uskutoční ešte tento rok.

Hlasovanie:	ZA	27
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver :

Rada vlády

- A) berie predloženú informáciu na vedomie
- B) bolo prijaté uznesenie č. 137.

5. Informácia o zisteniach z výkonov dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb pre seniorov na Slovensku v roku 2021 a 2022

P. Tomašových (riaditeľ odboru kontroly MPSVR SR) predniesol celkovú informáciu o výkonoch dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb pre seniorov v roku 2021 a roku 2022 podloženú štatistickými údajmi. Činnosť odboru kontroly, ktorá trvala do 31. októbra 2022, sa zameriavala na zariadenia sociálnych služieb, ktoré poskytujú sociálnu službu formou pobytu pre seniorov. P. Tomašových informoval o celkovom počte vykonaných a skončených dohľadov a vysvetlil dôvody nezrealizovaných dohľadov, a to z dôvodu pandemických opatrení a organizačných zmien spojených s prijatím zákona o inšpekcii v sociálnych veciach a vznikom Inšpekcie v sociálnych veciach. Informoval tiež o najčastejších porušeníach zistených u poskytovateľov sociálnych služieb pri výkone dohľadu.

P. predseda rady vlády informoval, že k 31. októbra 2022 zanikla pôsobnosť odboru kontroly, oddelenia dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb vykonávať dohľad ako mu vyplývala zo zákona o sociálnych službách. V nadväznosti na uvedené od 1. novembra 2022 vznikla Inšpekcia v sociálnych veciach, ktorá okrem iného vykonáva dozor nad dodržiavaním osobitných predpisov pri poskytovaní sociálnych služieb.

P. Gálisová zareagovala na prednesenú správu a potvrdila pochybenia, ktoré sa v zariadeniach sociálnych služieb stávajú, a o ktorých sa klienti boja hovoriť a využívajú tak linku pomoci.

Slúbila, že v prípade podnetov klientov zo sociálnych zariadení, bude tieto už posúvať na Inšpekciu v sociálnych veciach.

Predseda rady po odznení príspevkov v diskusii dal hlasovať o predloženej informácii.

Hlasovanie:	ZA	27
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver :

Rada vlády

- A) berie predloženú informáciu na vedomie
- B) bolo prijaté uznesenie č. 138.

6. Hodnotenie podmienok kvality sociálnych služieb ako jeden z nástrojov pomoci k dodržiavaniu práv seniorov

P. Šimeková (vedúca oddelenia pracoviska Inšpekcie v sociálnych veciach Nitra) v krátkosti oboznámila prítomných s informáciou o hodnotení podmienok kvality sociálnych služieb. Pripomenula, že odbor hodnotenia podmienok kvality poskytovanej sociálnej služby vznikol na ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR v roku 2018 a pôsobil do konca roka 2022. Novými legislatívnymi zmenami a úpravami je hodnotenie podmienok kvality vykonávané Inšpekciou v sociálnych veciach. Hodnotenie podmienok bolo ovplyvnené pandemickou situáciou v súvislosti s Covid-19, počas tejto mimoriadnej situácie bolo hodnotenie niekoľkokrát pozastavené na základe platného pandemického plánu. V tomto čase odbor hodnotenia vykonával metodické návštevy, ktoré boli sústredené na poskytovateľov sociálnych služieb, hlavne pobytových služieb. Samotné hodnotenie bolo podporené Národným projektom kvalita sociálnych služieb, ktorého hlavným cieľom bolo aj zosúladienie a pomoc poskytovateľom pre nastavenie a zlepšenie podmienok kvality poskytovanej služby, čo sa v závere odzrkadlí aj voči prijímateľom sociálnych služieb.

K tejto informácii neboli pripomienky, rada vlády vzala informáciu na vedomie.

Hlasovanie:	ZA	27
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver :

Rada vlády

- A) berie predloženú informáciu na vedomie
- B) bolo prijaté uznesenie č. 139.

7. Výsledky prieskumu architektonickej prístupnosti volebných budov a miestností

P. Stavrovská (Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím) uviedla, že predloženú informáciu o prieskume robili počas spojených regionálnych volieb 29. októbra 2022. Prieskumu sa zúčastnilo 344 respondentov v rámci celého Slovenska, najvyššia účasť v prieskume bola z Bratislavského samosprávneho kraja. Cieľom tohto prieskumu je upozorniť na výber volebných miestností, čo je úlohou miest a obcí, ktoré zodpovedajú za to, aby mala vybraná budova pre účel volieb bezbariérový prístup do budovy i do samotných volebných miestností, vyhradené parkovanie pre držiteľov preukazov ZŤP, aby bola zabezpečená pomoc voličom s obmedzenou schopnosťou pohybu zo strany okrskových volebných komisií.

p. Paprčka (odbor nehmotného kultúrneho dedičstva a kultúrne znevýhodnených skupín obyvateľstva MK SR) informoval o podobnom prieskume o stave fyzickej a informačnej debarierizácie v roku 2022 v rámci organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti rezortu kultúry. Tieto informácie sú dostupné na stránke Ministerstva kultúry SR, prípadne podľa potreby a záujmu vie tieto informácie zaslať.

Hlasovanie:	ZA	27
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver :

Rada vlády

- A) berie predloženú informáciu na vedomie
- B) bolo prijaté uznesenie č. 140.

8. Informácia o pripravovanej právnej úprave – Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 37/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (LP/2023/63)

9. Informácia o pripravovanej právnej úprave – Zákon o fiduciárnom vyhlásení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (LP/2023/62)

P. Pfundtner (štátna tajomníčka Ministerstva spravodlivosti SR) na úvod vysvetlila dôvod predkladania oboch informácií na radu vlády, ktorým bola tragická udalosť koncom minulého roka. Bolo potrebné reflektovať na určité výzvy v zmysle zmeny Trestného zákona, ale aj zlepšenie právneho postavenia komunit.

P. Pfundtner informovala o predložených materiáloch, kde zákon o fiduciárnom vyhlásení je nový zákon a druhý materiál sa týka súkromných nadácií, čo je novinka v súčasnom právnom poriadku. Zákon o fiduciárnom vyhlásení sa na radu vlády prekladá z dôvodu, že reflektuje aj na potreby ľudí, ktorí sú v seniorskom veku. P. štátna tajomníčka pripomenula, že v minulosti sa nepodarila väčšia novelizácia Občianskeho zákonníka smerom k opatrovníctvu, tak sa dnes pretavila požiadavka do tohto pripravovaného zákona, kde sa vytvorilo niekoľko životných situácií počnúc opatrovníctvom, cez správu dedičstva a poručníctva, alebo získavania informácií o zdravotnom stave. V tomto inštitúte ide o istú formu plnej moci, kde fyzická osoba môže ustanoviť svojho dôverníka pred notárom fiduciárnym vyhlásením, ktoré bude vedené v notárskom registri. Tento zákon bude riešiť všetky osoby nielen na horizontálnej úrovni ako

páry, ale aj na vertikálnej, kde sú iné vzťahy, ako napríklad starí rodičia a vnuci, deti a tieto osoby môžu byť poverené na základe fiduciárneho vyhlásenia.

K zákonu o súkromných nadáciách p. štátna tajomníčka uviedla, že tieto nadácie by sa zakladali formou notárskej zápisnice s minimálnym základným imaním, čím sa umožňuje aj istá forma spravovania rodinných majetkov, čo by mohlo pomôcť najmä rodinám, ktoré nežijú v bezpodielovom spoluvlastníctve, alebo nemajú založenú spoločnú spoločnosť.

p. Repková uviedla, že v Národnom programe rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím MS SR s účinnosťou do konca roku 2022 malo prijať dva záväzky. Jeden záväzok mala byť príprava reformy opatrovníctva dospelých v Slovenskej republike a nadväzujúcim záväzkom analýza možností zavedenie inštitútu podporovaného rozhodovania v Slovenskej republike a následne položila pani štátnej tajomníčke otázku, či je návrh zákona o fiduciárnom vyhlásení súčasťou naplňania tejto úlohy, tohto záväzku alebo či je to zástupné riešenie.

P. Stavrovská vyjadrila podporu pani Repkovej. Od roku 2008 bola zo strany Ministerstva spravodlivosti SR sľubovaná opatrovnícka reforma, že rezort pripraví tú časť o podporovanom rozhodovaní a o ďalších možnostiach pomoci ľuďom, ktorí majú problém pri rozhodovaní a nielen títo, ale aj seniori, ktorí sú obmedzovaní v spôsobilosti na právne úkony vlastnou rodinou a tak prichádzajú o svoje majetky.

P. Pfundtner reagovala na p. Repkovú a p. Stavrovskú a uviedla, že do istej miery tento zákon o fiduciárnom vyhlásení reflektuje na požiadavku o opatrovníctve. Momentálne prebieha rekodifikácia Občianskeho zákonníka, je pripravená všeobecná časť a nie je na tom zhoda – skonštatovala pani štátna tajomníčka.

P. Repková dala do povedomia informáciu, že v roku 2021 sa do právnej úpravy zákona o sociálnych službách dostal inštitút dôverníka, ktorý sa týka dôverníka v systéme pobytových sociálnych služieb, ktoré sú veľmi často o tej istej cieľovej skupine v kontexte obmedzovania spôsobilosti na právne úkony. Poukázala na rovnaký pojem v dvoch rôznych právnych úpravách.

P. Gálisová tak isto potvrdila slová svojich predrečníčok, vo svojej praxi sa stretáva práve s problémami zbavovania seniorov spôsobilosti na právne úkony. Myslí si, že pre seniorov je to životne dôležitá otázka, aj z dôvodu ich ochrany.

P. Nemeček sa vyjadril k súkromným nadáciám a hromadnej pripomienke Centra pre filantropiu – Nadácia Pontis a položil otázku, či rezort spravodlivosti nebude toto riešiť oddelenými právnymi úpravami a to nadácia ako verejnoprospešná nadácia a súkromná nadácia ako napr. zverenecký fond, do ktorého osoba vkladá svoj majetok.

P. Pfundtner priznala, že evidujú takúto hromadnú pripomienku a zároveň dodala, že pán minister bude osobne na všetkých rozporových konaniach k týmto návrhom a tiež sa vyslovila, že toto znenie nie je finálnou verziou.

Hlasovanie:	ZA	27
	PROTI	0
	ZDRŽAL SA	0

Záver :

Rada vlády

A) berie predložené informácie na vedomie

B) boli prijaté uznesenia č. 141 a č. 142.

10.) Rôzne

Neboli podané žiadne návrhy do bodu rôzne.

11.) Záver

Predseda rady sa poďakoval prítomným za účasť.

V Bratislave, 7. marca 2023

Zapísala:

Lucia Danišovská, tajomníčka rady vlády

záznam z rokovania rady je uložený na sekretariáte RVPPS

Schválil:

Milan Krajniak, predseda rady vlády

